

1957
МАРТ
13
СРЕДА
№ 52 (3764)

Өртөө 20 коп.

Шин театрларының Бүгү-эвилел көрүлдөз (1 арын).
Блестин область (1 арын).
Браснодар крайның көдөз ажил-агы ажилдакчыларының чөвүлел хуралы (1 арын).
А. Есипов, С. Тамба.—Механизаторларның кийгирилме хуралы (2 арын).
Профсоюзлар организациларының ажилы партияга удуртулганы күнүлдөз (2 арын).

РАЙОННАР СОЛУННАРЫНЫҢ ДОПЧУЛАЛЫ: Д. Рылов.—Масаларның политиктиг, бугурулгачи илекейин мобилизациялаа (2 арын).
Колхозтарда туугу ажилдары өккюлдер (3 арын).
А. Саянов.—Не-чаштарның дугайында салгыш салышкыны күнүлдөз (3 арын).
Ю. Зелинман.—Колхозчуларның калкын камгалаа (3 арын).

Улустар серемчиледиг болур жүзүлү (4 арын).
Ожум океанга англи ялдурут чепеши менээрине удур (4 арын).
Азияның болгаш Африканың чурттары экономика талашы-биле чатырарының программалы (4 арын).
Социалисттик чурттарга улур АБШ-тын хоралакчы үлээлгестинеринин программалы (4 арын).

ШЫН

СОВЕТ ЗВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХОРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

Совет садыг ажилдакчызының хүлээлгези

Совет садыг ажилдакчыларының—магизин эргелекчилеринин, садыгчыларының, дәрктар, кноскилар болгаш буфеттер эргелекчилеринин кол хүлээлгези болза садып алыкчыларның херекселдерин болгаш негелдерин дымнагыр, эелдек бугу-беле чогуур өй-шалаа хандылары, бугу-ажаадыл турары садыг черинге култураны, арыг-шеерин юстаалма тургузары, нитинин социалисттик өнүгү-херекчилерин карак огу-дег камгалаары болур.

Совет садыг ажилдакчызының ол хүндүг болгаш харымсалгалыг хүлээлгезин ак-сеткилдиг күүсөдиг, чонун мурунуга чаагай дараа болуп турар садыгчылар бистин область дьха хөй.

— Садыгчы эш В. Мамонтова болза, Тес-Хем районун садыг четкиниң кызылмай болгаш ак-сеткилдиг ажилдакчыларының бирээни. МТС-те магазинни садыгчызынга ол ажилдакчыны, магазинин иштин ургучу арыг-шеер, чырык, чымыг, өкө-сөөкелер тургузуп, херекчилер аязы-бүрү бараанырын ай-айы-биле садып алыкчыларга таарымчалыг кылдыр дегеп көргүзүп турар. Магизинге чедип келген садып алыкчылары эш Мамонтова эгит-сөздөк хүлээп ап, кандыг бараанырын садып алысанын олардан айтырып, сеткилге тааржыр бараанырын оларын шипин, көрүп алырынга салгыш чонангыр дугаадыл, бугу-ажаадыл оларга берип турар. Бараан саарылгазының планнарын оң ургучу четкиниң күүсөдиг турарының кол үлээлгези шак мында—леп совет садыгчыны кызылмай, ак-сеткилдиг ол бугу-ажаадыл ажилдакчызының дугайында Мамагалдай-да садып алыкчылар шак ыччаар чугаалап турарлар.

Бай-Тайга районун Момотов аттыг көдөз ажил-агы артында магазин эргелекчи эш Салчак Очурун дугайында ол черин херекчилерин база ыччаар чугаалап турарлар. Салчак Очур садыг системанын аман ош беш чылдарын дургунда ажиллап, ажилчы чонун мурунуга чаагай бараан болуп турар.

Садып алыкчыларын херекчилерин негелдери чогуур үлээлге четкиниң бүрүн хандылары—мында-ла чик эвес сорулга. А ажилчы чонангыр херекчилерин дымнагыр, эелдек, салгыш чонангыр бугу-беле хандылары—совет садыг ажилдакчызының кол хүлээлгези, алаа өчүрүп билбес хоойлу болур дээрин эш Очур аки билер. Садып алыкчылар-биле хүн бүрүнү харымлазын ол быжыг туруп, оларын херекчилерин ургучу сонуурал, бо талазын биле алыгырын райпо баштаар черинге чогуур үлээлге тургусушаан, херекчилерин негелдери саалаа чонка күүсөдиг берип турар.

— Садыгчы кижинин ажилында кол чүве болза, херекчилерин чугула бараан-варын чогуур үлээлге садыгга экеп садыгчылар болгыт. Чижээ, чылдың күс, ыш үлери чокушулап орда аязы-бүрү чымыг хептерин, анымыр херекселдерин, а амгы үеде чазын, чайын садыг хептерин, хеп кылдыр пөс аймаан садыгга арбадыр экеп садыгчылар чугула. Ол дээр, садып алыкчыларын үе-үеде чугула херекчилерин барымдалап көөрү болур,—деп эш Очур чугаалап турар.

Совет садыгчыны хүндүг болгаш чон мурунуга харымсалгалыг хүлээлгезин шак ыччаар ак-сеткилдиг күүсөдиг турар ажилдакчылар бистин областын хоорай болгаш көдөз черлерин хөй. Чижээ, Улуг-Хем районун Ленин аттыг колхозта магазин эргелекчи эш Промохова, Сут-Хал районун «Сталынчик оңу» колхозта магазин эргелекчи эш Ондар Ха-хыкпал, Кызыл хоорайның № 1 магазинин ажилдакчы эш Мартынова болгаш оон-даа эскер совет садыгчыны төлөтүг ажилдакчылар болуп, ажилчы

Совет садыгчыны хүндүг болгаш чон мурунуга харымсалгалыг хүлээлгезин шак ыччаар ак-сеткилдиг күүсөдиг турар ажилдакчылар бистин областын хоорай болгаш көдөз черлерин хөй. Чижээ, Улуг-Хем районун Ленин аттыг колхозта магазин эргелекчи эш Промохова, Сут-Хал районун «Сталынчик оңу» колхозта магазин эргелекчи эш Ондар Ха-хыкпал, Кызыл хоорайның № 1 магазинин ажилдакчы эш Мартынова болгаш оон-даа эскер совет садыгчыны төлөтүг ажилдакчылар болуп, ажилчы

Совет садыгчыны хүндүг болгаш чон мурунуга харымсалгалыг хүлээлгезин шак ыччаар ак-сеткилдиг күүсөдиг турар ажилдакчылар бистин областын хоорай болгаш көдөз черлерин хөй. Чижээ, Улуг-Хем районун Ленин аттыг колхозта магазин эргелекчи эш Промохова, Сут-Хал районун «Сталынчик оңу» колхозта магазин эргелекчи эш Ондар Ха-хыкпал, Кызыл хоорайның № 1 магазинин ажилдакчы эш Мартынова болгаш оон-даа эскер совет садыгчыны төлөтүг ажилдакчылар болуп, ажилчы

Шин театрларының Бүгү-эвилел көрүлдөз

Чурттуу театрларында эвиг үе көпгөн. Чаз-чаз чогадымчы четкиниң бир-биле, совет эрге-чатыргызын чаалап алганын болгаш быжылгазының төөгүнүн дугайында, совет кижилер дугайында эки, шынарыг шилер-биле Улуг Октябрь-ның дартын чыл ойн уткуур дээр артыгтер, режиссерлар, чуртучулар белеткенип турар.

Академиктик Биче театрың, Москвада Мельковский аттыг театрың, Ленинградта Горький аттыг улуг ший театрың, Харьковтун Шевченко аттыг, Грузияда Руставели аттыг, Латвияда академиктик ший театрың, Арменияда Сундукян аттыг болгаш өскө-да театрларын чогадымчы коллективтери бүгү уаустун байырдалыга эң эки белеткенери дээр Бүгү-эвилелдин социалисттик чарыкын организастаар деп савалды үндүргенер.

Ол эгелдешкенин деткинишаан, Совет эрге-чатыргыны 40 чыл оюнта белеткенип чоруудагында шин театрларын Бүгү-эвилел көргүзүлгезин чорутар дугайында СССР-ниң Култура министрствозу динтир хүлээп алган.

Биш-Хем районда

Эрткен чылдың түннелеринин дугайында районун көдөз ажил-агы ажилдакчыларының хуралы болган. Алаа малчылар, тараахчылар, партия, совет ажилдакчылар болгаш көдөз ажил-агынын тускай эркекчилери киришкен. Бо талазы-биле илеткеди райкүсөөм даргазы эш Темир-оол кылган.

«Кызыл тараачын» колхозтун хову ажилының бригадир Зайцев, МТС-тин кол зоотехник Коромыслова, Кочетов аттыг колхозтун каларчы Серендик болгаш өскө-даа эштер хуралга тодоттай саваларын берген. Хуралдың түннелдиге Бүгү-эвилелдин көдөз ажил-агы деткиниң Кол комитетинин мурнакчыларга шаңнадарын тыыскан.

Ленин аттыг колхозтун тывышчы бригадасын сөөнүн баштайгы айларында беш муң ажыг дин болгаш үлээлге аң болур 30 кире кыштары өтүргөн. Төрөөн колхозтун байлак оругалыг болурунга бригада адыаагынын ургучулар турар.

«Өвө» совхозта парторганизация агитация ажилын улам калбартып, цехтерде, фермаларда болгаш бригадаларда политформацияны негеле санында организастап турар. Бо ажилдарга ылангыя Афонин, Божков, Соинина олар илепейл киркип турар.

„Мурнакчы“ колхозта

Чаз дээрбе

Колхоз бо чылын ажиллакта чаз дээрбе кириген. Дээрбе өнөктөр күжү-биле ажилдаар болгаш бир эелдекке 2 тонна 400 кг тарааны тырттар күштүг. Дээрбенин тырткан далаанын шынары эки болуп турар. Дээрбениң ажилда өгөлөөнүн бирга хүнде оң колхозка хөй орулга берип көргүзүп турар.

Шөф-биле чаз чунар-бамык турар

Шөф-бамык чуруму-биле чаз чунар-бамык туруп алып дөз колхозчулар хуралына шиптирилгенер. Баштайгы дыштанылга хүнде колхозчулар айт-биле 50 ажыг чулукту туугу шалгыне дүжүргенер. Дараазында дыштанылга хүнде 65 чулукту дүжүрген.

Шөф-биле Акпай-оол, Кара-оол болгаш комсомолчур Серен-оол, Тараачын-оол, Сенден олар эки киришкенер. Чунар-бамык туугу удаас доостур болгаш ажиллакта кирер.

Х. ЧАЙЛАГ-ООЛ.

Бай-Тайга.

Улуг Октябрының 40 чыл оюнга алдар кылдыр

Нүш-ажылче улам сорук ниирген

ТОРГАЛЫГ. (Телефон-биле). Партияның XX съездинин шиптирлерин боткандырышан, социалисттик чарыкты калбартаанын түннелдиге Улуг-Хем районун «Күш-ажылдыг хосту» колхозу эрткен чылын хову-да, мал ажилында-да талазы-биле багыт эвес көргүзүлгелер болган. Мал өстүреринин планын колхоз ажыг күүсөдиг, нитинин сүткүрү, хойнун дүжүгү мурунуга чылдарын ыракта белед, эштер чорук база өскөн.

Нитинин мал ажилында ол бугу четкиниңер болза, малга чечин көүдөткөш, ылангыя мал туугуларынче улуг кичөөлөй салгыныдан биче эвес хамарлар. Төп сүт-бараан фермаларына кылган кол туугуларын алдыга бешин малга болгаш малчыларга эрткен чылын элөөн хөй туугулар кылдырган.

Артында бугуруга планында бо чылын туугу талазы-биле база биче эвес сорулгалар салдыган. Бирезинге-ле 500 кой кирер ий, 100 баяага бир калжар, куш фермаларга бир чугула туугу кылдыр. Ол ыччаар кабуту улагтырмы.

Хөй-хөй каас-коя хептер дээр

Бымадың дараанын камбинанын каас хептер дараар ателдешинин ажилдакчылары Октябрының социалисттик Улуг революциянын 40 чыл оюнга четкиниңин ужуражыры дээр чүткүлдүг ажиллап турар. Ателде шупту алым бригадалар бар, олар аразында социалисттик чарыктыг.

Бирги кварталдың баштайгы айларында оонадыган эр болгаш херекселдер хептер кылдыр, эр көстөм чүрүткери дараар бригадалар ургучу ажыг күүсөдиг келгенер. Чыгыкчылар боттарының болгаш ателдешин материалдарында аязы-бүрү хептерин хүн бүрү ээл

С. МОНГУШ.

Колхозтун хаван фермазында

Сут-Хал районун Жланов аттыг колхозта чехи чыл школынын өөреникчилери колхозтун 40 ажыг хаван кирер улуг каазазынын иштинде өргүлгезин саван чыгыкчылар аштаан. Ону 6 шамак чаз саван-биле солуп бергенер. Суттугай, Часкал-оол, Болтан-оол, Мамаз олар күш-

ажылга кызымаан көргүскенер.

Хаван ажаагыны Чымыа бо чылын хаван бүрүзүндө 15 олардын бурун камгалап өстүрерин, төрөөн колхозтуга 40 муң рубльдин оругалтын кириген хүлээлгези, ол сөзүн ээлеп шылаар.

О. САНДЮ.

ажылга кызымаан көргүскенер.

Хаван ажаагыны Чымыа бо чылын хаван бүрүзүндө 15 олардын бурун камгалап өстүрерин, төрөөн колхозтуга 40 муң рубльдин оругалтын кириген хүлээлгези, ол сөзүн ээлеп шылаар.

Илеткедиг соонда шүтүмчүлдер калбарган.

Районга бо чылын эт бугурулгезин ийи каттап, а хаван ээлин алыры үш каттап көвүдөр деп партиянын Канев райкомунун секретары эш Колесников дыктаган. 66 муң ажыг беш хаваннары семиритте чегирелдерин дүжүргөш атык херекээр. Чартык миллион өдүртерин өстүрерин болгаш Октябрының 40 чыл оюнда Москва бир эшelon өдүрктөр ээлин бээрин колхозчулар база хүлээлгезинер.

Район бугурун кулварчыларын мобилизациялап турган, бо чылын тараа бугурулгезин 11 муң тоннага көвүдөдир деп партияны Пастунов райкомунун секретары эш Березной чугаалаган. Мал ажилын мал чечин-биле хандыры тээрде беш муң гектар кукурузаны тараан турар. Чигир сөөкүлгезин тарагызын улуг көвүдөр.

Чувуел хуралын өң-не анык киржичилеринин бирээни Северск районун «Тилдешкенин туугу» колхозтун эвеночу Людья Лихованенков чугаазын улуг кичөөлөй-биле дыктаган. Оң эвенозу ийи чыл иштинде гектар бүрүзүгө кукурузанын 152 гектар мотургалып ап, кукурузаның бедиг дүжүгүн өстүрүп ап турарын, оң эвенозунда ажиллап турар уруглар ыныг дүжүгүн кандыг арга-биле чедип ап шылааны Людья Лихованенко чугаалап берген.

Бир колхозтан чаа медээлер

Чаз-Хал районун Сталин аттыг көдөз ажил-агы артында сүт-бараан фермазында төрөөн 50 инектерин бызаалары бүрүн эки доругу турар. Бызаа ажаагыны Унук 36 бызааны салгыш чонангыр ажаан, чегирин турар. Бызааларын дегилде, семиртилген эки.

Колхозтун хөй фермазында бо хүнгерге чедир 359 хойлар төрөөн. Оларын хураганнары шупту бар. Хөй каларчылар Эник 35, Сипирин 40 хураганнары менди доругурун турар.

Бо чылын белек дүжүг өстүрүп, ажаал алырын чугулазын барымдалаан. 220 тонна үлээлге белеткээр планын турар. 225 тонна тараа култураларын ажиллаш, скласта урун алган. Амгы үеде көдөз ажил-агы машина херекселдеринин сеттелдешин кол кичөөлөй салгып турар: 45 кириги, 18 тергел, база 62 айт херекселин бүрүн септеп дооккан, 75 га черге тарымар 1 тонна 200 кг кукуруза үлээлге база белед.

Колхозтун ногаа бригадир Баир-оол бо чылын тарылтага белеткелдерин чогуур үлээлге эки организастап чоруткан. Ногаажылар бо хүнгерге 5 париктерин, 300 шымыларын, 140 рамааларын белеткел алган.

Бригада бо чылын олуруттага херекээр 20 тонна картофель үлээлгезин бүрүн белеткел алган. Шымыг, парник болгаш үлээлге белеткелдерин хүн оналгазын 180 хуу чедир күүсөдиг турар Селкала, Минчааа ыччаар кызыма ажил-ишчилерин ногаажылардан хөйү аларедип бугуру.

Чанай дүжүг дээр

ХОРУМУН-БЕЖИГ. (Телефон-биле). Чөө-Хемчи районун Калинин аттыг колхозтун хову ажилының бригаданын бо чылын херекээр тараа култураларын 515 тонна үлээлгезин план бугулар белеткөш, шуптуурун арылган урун алган. Оң үнүштүг шынары багай эвес боуурун ыччаалап аларедип.

Уреспн белеткелдинге база ону арыт-лаарында Ким-оол, Көмбү, Кара-кыс болгаш өскө-да колхозчулар кызыма, кучи-ажылга мурнакчы дүжүлгезин көргүскөн.

Көдөз ажил-агынын чепсек-херекселдерин септөөри организастыг чоруп турар. Бо хүнгерге 17 кирилер, 24 тергелер болгаш 26 айттарында септеп-тинген. Колхозтун дарганы Бора бо талазы-биле эң кызыма ажиллап турар.

Краснодар крайның көдөз ажил-агы ажилдакчыларының чөвүлел хуралы

КРАСНОДАР. (СЭТА). Марттын 8-те мааза крайның көдөз ажил-агы ажилдакчыларының чөвүлел хуралы болган, көдөз ажил-агынын мурнакчылары, партия райкомнарының секретары, райкүсөөмнүн даргалары, СЭБП райкомнарының МТС-тер зоналарының талашы-биле секретары, МТС-теринин болгаш совхозтарын директорлары, колхозтарын даргалары болгаш көдөз ажил-агынын тускай эркекчилери орта келгилөөн.

Чувуел хуралдың ажилында СЭБП ТК-нын Бирги секретары эш Н. С. Хрущев болгаш СЭБП ТК-нын секретары эш Н. И. Беллев киришкен.

Чувуел хуралды ажилды тура, СЭБП райкомунун бирги секретары эш Д. С. Подлянский чугаалаан:

— Көдөз ажил-агы продукттарынын, ылангыя бирги эелдекке мал ажилының продукциянын бугурулгезин улуу-биле көвүдөдирге Кубаның таарымчалыг байданын калыг аны эң экил-биле, боттуу-биле болгаш шыныны-биле ажилдаарын чөвүлелди көөр дээр партиянын край комитетин болгаш райкүсөөм чөвүлел хуралга шиперин чаалап чүве.

Браснодар край болза бистин чуртувустуң көдөз ажил-агы талазы-биле өң-не улуг районнарын бирээни болуп турар болгаш көдөз ажил-агы продукттарынын бүдүреринин канчаар-да аажок улуг кулдарылар болуп турар. Иччалза-да, партиянын райкомунун сөөлү пленумунга айтылганы бугулар алырга, ол кулдарылар багай ажилдагынын турар. Райур үнүн дүжүгүндө барык-ла чангыс черде таптап турар.

Хөй-хөй колхозтар болгаш совхозтар Кубанын унш-дүжүгү черлерин боттут эвес ажиллап турар, ажил-агынын куду агротехниктиг дегнеге чорутуп турар, курунне продукттарын эвөш берип турар болгаш бир гектардан кыла эвөш аш-а оругалыг болуп турар.—Бо байдалче крайын урутуучуларынын кичөөлгезин Топ комитет кам улаа утлап келген. Оон соонда 1956 чылдың түннелдеринин

болгаш өттиң, сүтүң база көдөз ажил-агынын өскө-да продукттарының бугурулгезин улуу-биле көвүдөдиринин сорулгаларын дугайында илеткеди крайкүсөөмнүн даргазы эш Б. Ф. Петухов кылган.

1956 чылдың болгаш бо чылдың эгезинин түннелдери крайда көдөз ажил-агы бүдүрүлгезинин багай байдандыг турун турарын херечилеп турар. Мал ажилынын продукттарынын, ылангыя эт бүдүрүлгезинин өдүлгези чепсек болуп турар. Эрткен чылын крайның колхозтары болгаш совхозтары дык хөй хемчөөлгөз өтти болгаш мал ажилынын өскө-да продукттарын курунне чедир бербиин барган.

Кол-кол көдөз ажил-агы култураларын дүжүгүтү крайда мурунуг хөвөр куду болуп артып турар, 100 гектар черге продукция бүдүрүлгези эвөш болуп турар.

Районнарда болгаш колхозтарда ажил-херектин байдандыгын дугайында шыа эвес, шүтүмчүлгөз эвес үнелдер кымып турарына партиянын райкомун болгаш райкүсөөм чогуур өйүнү эвес болгаш чидиг эвези-биле салгыш салып, ону тоол бодаайын турган деп эш Петухов чугаалаан.

Хүлээлгелерин алгаш оларын күүсөтпес чорук, көдөз ажил-агы продукциянын бүдүреринин организастыг ажилда болгаш күш салышкыны негетинин турар култураларын хуралдаашканын ам-даа солдап турар, колхозтарда болгаш совхозтарда ажил-херектеринин байдандыгын тодоттай-биле өөренип көрбөй турар дугайын илеткеди чугаалаан.

Хүлээлгелер ажил-херектер дугайында негелдигин күдүз болгаш харым-салганын кошкаа чандык черлерге ажил-агы эвес чорукту, материал-техниктиг чепсекелдерин багай ажилдаарын, хөй-нитинин өт-херекчилерин камнага чок көөрүн ботдурган.

Крайнын колхозтарында болгаш совхозтарында хаван ээлин бүдүрерин 100 гектар тарымга шөлүдөн 60—70 центер база сүтүг саап алырын көдөз ажил-агы шадеринин чүс гектарында 350—400 центер чедиринин дугайында алыгыны РСФСР-нин көдөз ажил-агы болгаш совхозтар министрстволары-биле кал партиянын райкомун болгаш райкүсөөм чугаалаашкын көргөн деп эш Петухов чугаалаан.

Илеткедиг соонда шүтүмчүлдер калбарган.

Районга бо чылын эт бүдүрүлгезин ийи каттап, а хаван ээлин алыры үш каттап көвүдөр деп партиянын Канев райкомунун секретары эш Колесников дыктаган. 66 муң ажыг беш хаваннары семиритте чегирелдерин дүжүргөш атык херекээр. Чартык миллион өдүртерин өстүрерин болгаш Октябрының 40 чыл оюнда Москва бир эшelon өдүрктөр ээлин бээрин колхозчулар база хүлээлгезинер.

Район бугурун кулварчыларын мобилизациялап турган, бо чылын тараа бугурулгезин 11 муң тоннага көвүдөдир деп партияны Пастунов райкомунун секретары эш Березной чугаалаган. Мал ажилын мал чечин-биле хандыры тээрде беш муң гектар кукурузаны тараан турар. Чигир сөөкүлгезин тарагызын улуг көвүдөр.

Чувуел хуралын өң-не анык киржичилеринин бирээни Северск районун «Тилдешкенин туугу» колхозтун эвеночу Людья Лихованенков чугаазын улуг кичөөлөй-биле дыктаган. Оң эвенозу ийи чыл иштинде гектар бүрүзүгө кукурузанын 152 гектар мотургалып ап, кукурузаның бедиг дүжүгүн өстүрүп ап турарын, оң эвенозунда ажиллап турар уруглар ыныг дүжүгүн кандыг арга-биле чедип ап шылааны Людья Лихованенко чугаалап берген.

Уреспн белеткелдинге база ону арыт-лаарында Ким-оол, Көмбү, Кара-кыс болгаш өскө-да колхозчулар кызыма, кучи-ажылга мурнакчы дүжүлгезин көргүскөн.

Көдөз ажил-агынын чепсек-херекселдерин септөөри организастыг чоруп турар. Бо хүнгерге 17 кирилер, 24 тергелер болгаш 26 айттарында септеп-тинген. Колхозтун дарганы Бора бо талазы-биле эң кызыма ажиллап турар.

Бригада бо чылын олуруттага херекээр 20 тонна картофель үлээлгезин бүрүн белеткел алган. Шымыг, парник болгаш үлээлге белеткелдерин хүн оналгазын 180 хуу чедир күүсөдиг турар Селкала, Минчааа ыччаар кызыма ажил-ишчилерин ногаажылардан хөйү аларедип бугуру.

Чанай дүжүг дээр

ХОРУМУН-БЕЖИГ. (Телефон-биле). Чөө-Хемчи районун Калинин аттыг колхозтун хову ажилының бригаданын бо чылын херекээр тараа култураларын 515 тонна үлээлгезин план бугулар белеткөш, шуптуурун арылган урун алган. Оң үнүштүг шынары багай эвес боуурун ыччаалап аларедип.

Уреспн белеткелдинге база ону арыт-лаарында Ким-оол, Көмбү, Кара-кыс болгаш өскө-да колхозчулар кызыма, кучи-ажылга мурнакчы дүжүлгезин көргүскөн.

Колхозтарда тудуг ажылдарын экижидер

Эки шынарлыг чуртталга бажыңнарын тудар

Чокта чаз болуп эрткен СССР-нин Демократиялык Союзунун алыгы сессиясы амгы үеде өң-чөгүлгө соруга болза, ажышчы чоннарын чуртталга амгыраалын улам-на экижидер болуп деп айткан. Чокку каш чылдарда тудугта үндүргөн ашма-хөргөтүн болгон бар аргаларын чеп амын-лап, тудугларын шынарын экижилеп, бот үненин чамгалаар чедип алып болгон тудуга бажың тудуп алып дээр ажышчы-нарын, колхозчуларын кичиригизе дегенири чугула. Моон-биле калы чонуну культуруг болгон материалдыг чагай амгыраалын экижидер сессия чугула-лап көргөн.

Партия болгон чазак чонуну амгыраалын, ылаңгыя оларын чуртталга бажыңнары-биле хандырар талазы-биле бо хире уруг кичиригизе салып турда, Танды районунуң Сталин аттыг болгон Буденный аттыг колхозтарының баштаар черлери колхозчуларга чуртталга бажыңнарын тудуп бажыңнары шөөлүг кичиригизе салбайн турар. Тудугларын кылып турар-да болза, оларын нарын кылыгыларын кылып, ону дээр ажышчыларын хандырбайн турар.

Буденный аттыг колхозтун муракчы саанчыны Анайын чуртталга бажыңнарына чок. Ол бажында үш өг-бүлө ишти чуртталга турар. Олар чуга манзы-лар-биле тус-тус өрөөдөп алганнар. Ону бажышпап чугайлааган. Чугайлаар дээрге колхоз баштаар чери чугай бербез. Пил-талар салдырмаган. Электра киргизген.

Ол шынап Сталин аттыг колхоз шад-гы-ла тудугларын ам-лаа дооспаан. Чуга каналарын тургузуп каан, мынашарын өңү оңа берген, шала кылдырмаган, хой чылдарда тудуп келген чуртталга бажыңнарын-даа, кучура амгыраалын-даа, бугурунган-даа тудугларын байы-лаа колхозтарда бар. Чижээлээрге, Буденный аттыг колхозта 1953 чылда тудуп эгелзэн уруг склад ам-лаа шалаздырмаган. Склад-тын улауза кескү машина ортуңче көргөн.

Санын болгаш шынарын катый көөр

Өвүр районунуң «Коммунизмче орун» колхозунун тудугчулары бо чылын 2000 кубометр тудуг ыяжын белеткээр план-ныг турган, 1800 кубометр белеткен, оң иштенден 1400 кубометр машина ортуңче үндүргөн болгон 700 кубометр тудуг шаддеринде дүжүргөн.

Эш Чымыскай уругуна ады кижи составтыг эвено уруглар асылгын ту-дуунун ханаларын орту кири тула берген. Чуртталга бажыңнарын тудуп турар эвено 4 чуртталга бажыңнарын ишти туудуу доосуп турар. Тудугчулар Чымыскай, Бугаа, Чылаа, Бугун-Доржу олар хүн-чүгү үгү нормалын күргүчү 125—150 хуу үсүдүп турарлар.

Эрткен чылдарда туткан бажыңнарын кршазан, каловказы ам-лаа кылдырмаган. Ону кылып дилит материалдары-биле пилорама хандырар шыдабайн турар. Туттуган бажыңнарын ханаларын чыгыс чыгыштарга багай болганмы-дан кыныс согуу ажал болуп. Шала-зын эки хонгалаанмыдан чүдүмүс болуп турар.

Тудуг материалдарын сөөртүлгези хонжулап турда, колхозтун чыгыс-лаа автомашиназы мына ажылдабайн турар. Дөрт автомашиналарын чүгө чыгыс шимчеп турда, эскерлер септеп, ашма-лаар талазы-биле хандыр-лаа хемчеглер адырмайн турары четпес.

Т. САРЫГ-ООЛ.

Бо чылдын тудугларына

Бай-Тайга районунуң «Дөң-Терек» колхозунун тудуг бригадасында 13 кижи составтыг эвеноу февралдың эгезинде тайгаже дерип үндүргөн турган. Олар феврал 25-ке чедир Ам-Хемде белеткен мындан 1700 ажыг чүдүктарын сөөртүп алган.

Ажылын бүдүргүт, эки шынары дээр социализм чырып эвеноуң кезигу-верия күш-ажылы улам сорук кирип турар. Тудуг ыяжын шилеп кесер, чонуп белеткээр болгон сөөртү ашма-лаа Бунды, Байр-оол, Чан-оол, Дамба-шыман мерекелдиг, бердинген овалдаан хүн бүрү ажыг күсүдүп туралар хой.

Х. БЮРЖЕН-ООЛ.

ген талазын кырылап каан, а оң артын талазы аралар көвөр. Сталин аттыг колхозта ам уруглар асылз турар уруг бажыңны чүгө чыгыс өрөөдөп дооскан, а эскерлериниң талазы-лаа кылдырмаган, дээрини-лаа салдырмаган.

Буденный аттыг болгон Сталин аттыг колхозтарының байыңы-лаа төвүнде тудугларын уруг уруурун кырыла, каловказы чок. Кырыла кырып ооргаларын тудуг-лап каан тудуглар Сталин аттыг колхоз-тун төвү—Суг-Бажы суурда кайы келер. Оларын шад-лаа кылып эгелзэн, ыңчал-лаа доосар талазы-биле хандыр-лаа хем-чег адырмаган.

Буденный аттыг колхозтун 260 ажыг амгы кылып шыдаар эр, херезден колхозчуларын чүгө он тудуг ашма-лында. Колхоз бүдүргүлгезинде ол хире чугула адырыңче бүгү күштүн чүгө он хире тузун хаара туткан тудугтун тем-пизин дүргөдиринге идит болбайн турар. Колхоз эрткен амгы-агыл чымында 9 чуртталга бажыңнарын болгон малдарга дөрт калаларын туткан. Ындыг-лаа болза, ол тудугларын тудуг бригаданы көчүт ошалаздырмаган куду шынарыг туткан. Ханын калаларын тудуп чыгып туруп, тос айда эгелзед-лаа, дымаз түр-дүп, соок улаалып, хаваннар турар чөк чөк бергенде көзгө далаш-биле дооскан.

Ол колхозтун тудуг бригадасында күн ажылын сагыла-чүрүм көшкө. Тудуг-чулар ошалаан ажылын каапкан, бүтүн ай айы-биле ажыла үмөйи туралар. Тудуг бригаданың бригадир ажылын каапкан чөрүг бээр чүгү бар, тудугчулар ажылын орай эгелзеп эрте доосуп турар. Хүнде чүгө 3—4 шад ажылдар таварышталар бар.

Буденный аттыг колхоз бо чылын бүгү тудугларга херезгээр 1200 кубометр ыяжын белеткээр планын, амга чедир оң чүгө 823 кубометр белеткен алган. Тудугта бирги хову бригаданын быжыг-

лаан. Ыңчал-лаа ол бригада хандыр-лаа ажылы кылбайн турар. Сөөгү үеде мал-чынының кышталарына чаш мал килер чыгып калаларын тудар деп турар.

Сталин аттыг колхозтун бо ажы-агын чымында тудуг планы уруг. Чүгө чур-талга бажыңын безин 23-тү тудар. 2500 кубометр тудуг ыяжын белеткээр планын турган, оң бир муң хирезин белеткен алган. Отчеттүг хурал эрткен соонда тудуг ыяжын белеткелдине ажылдап турар кижилериниң саны кызырылган.

Тудугта тус черин материалдарын ажылаары оң шынарын экижидер бол-гон бот үненин чамгалаар. Ындыг-лаа болза, үстүнде айттыгнан колхозтарын кай-ымы-лаа ол айттыгы чугула кичиригизе салбайн турар. Чал-Кежиг болгон Суг-Бажы суурларда печаларын бажыңнар көчүгү хаар. Колхозчулар боттарынын чуртталга бажыңнарын культуруг болгон арыг-шевер эдилээр дугайында онза са-гыш салыры чугула.

Сталин аттыг, Буденный аттыг колхоз-тар тудуг ыяжын сөөртүлгезин ыра-та четпес чуртталга. Сталин аттыг колхоз ыяжын 25 кубометр, а Буденный ат-тыг колхоз — 30 кубометр сөөртүп алган. Тудуг ыяжын дүргө сөөрткөш, тудугларын темпизин дүргөдиринге онза кеттишип турар.

Бо колхозтарда тудугларын шала тут-лап, ара кааптар чөртүкү моон сооптар болдуруш. Буденный аттыг колхоз чүгө чуртталга бажыңнарын куду шынарыг тудуп турар эвес, харын мал калаларын база куду шынарыг кылып турар.

Ыңчангаш бо колхозтарын баштаар черлери бар аргаларын болгон курда-ларын таарыштыр ажылдап, тудуг ажы-лыңче чугула кичиригизе салыры кетти-шип турар.

С. НАПТИТ-ООЛ.

Колхозчу тудугларга—хөй ыяш херек

Чал-Хал районунуң колхозтары 1957 чылдың тудугларына херезгээр 5400 кубометр ыяжын белеткээр турган, чокку хүннерге чедир 3,5 муң хире кубометр чөдө белеткээр. Оң 3 муң кубометр машина ортуңче үндүргөн болгон.

Ыңчал-лаа чөдө белеткелдине ыяжын тудуг шаддеринче сөөртүп дыка ошалаан турар. Чүгө 320 ажыг кубометр ыяжын сөөртүп алганан ап көөргө, эр-кен чылдарда болуп турган мынаш хөй ыяжын чөдө кезип каапкан, сөөртүп ал-байн бээр шим эвес практиканын ам база кааптарга чалаас болуп турар. Ам чөдө кезиткен бүгү ыяжын хер кыры-биле сөөртүп алып дээр колхозтарда авто-машина болгон айт транспортун эгелзедер хой кол соруга болуп.

Молотов аттыг колхоз ыяжын белетке-дине колхозчуларын күш-ажылын эки организастаан. Колхоз чөдө 1616 кубометр ыяжын белеткээр болгон тудуг шад-деринде 280 кубометр сөөртүп алган. Колхозтун тудугчулары чаз белеткел-дине ыяжын-биле шүбүтүн туудуу эгелей бергенер.

Бо колхоз-биле деңизерге, «Тилелге»

колхозта тудуг ыяжын белеткелдине байламы сир эске болуп турар. Ол колхоз бир муң кубометр белеткээр тур-ган чүгө 350 кубометр чөдө кескен, а сөөртүлгезин шүүт чуртталга. Тайгада чуртталга колхозчуларын амгы-раалын экижидерине колхоз баштаар чер-ин (даргазы эш Кааза-Сарыг) шөөлүг са-гыш салбайн турар. Тудугчуларын ор-туңча партиянын политмаассыг ажы-ла багай тургустунган.

Районунуң машина-трактор станциязы колхозтарын тудугуна 1500 кубометр ыяжын сөөртүп бээр турган, чыгыс-лаа кубометр күсүткөш. Колхозтарда тудуг ажылын боттут уугуру талазы-биле райкузкомуну чанында колхоз туудууну кылдырып эргелекчи эш Анфалов шүбүткө ажылдап турар.

Колхозтарын баштаар черлери-лаа, МТС-лаа чөдө кезиткен ыяжын тудуг шаддеринче сөөртүлгези күш салыры чугу-ла. Харык уугу чөдө хөй ыяж кезе-ринде эвес, а ону сөөртүп алырында дээр-зин бодар херек.

Т. БЕГЗИ.

Планны күсөдир

Барыш-Хемчик районунуң колхозтары бо чылын тудуг материалы белеткээр-че организастыг хиреге болгон колхозтар нитини-биле 16800 кубометр тудуг ыяжын белеткээр планын 79 хуу күсөдип алган. Тудуг материалы белеткээр бол-гон ону тудуг шынары сөөртүр талазы-биле «Комсомол 30 чыл өң», «Ызыл тараачын» колхозтар эки амжалдап турар. «Комсомол 30 чыл өң» колхоз малчы-нарын чыгып, чырыс бажыңнар-биле хан-дырар дээр кол-кол 10 кышталарда 10 чуртталга бажыңнарын тудуп, чокку күннерге ажылдагы килерин-биле бүгү кичиригизе ап турар.

Ындыг болза-даа районунуң колхоз-тарынын белеткээр ыяжын тудуг шад-деринче сөөртүп ап турары көшкө. Колхоз-тар тудуг шаддеринче 17900 кубометр тудуг ыяжын сөөртүп турган, чүгө 1229 кубометр сөөртүп алган. Сөөртүлгө пла-нын «Большевик» колхоз шүүт үскөн. Ворошилов аттыг колхоз 6 хуу, «Ленин олуу» колхоз 7 хуу күсөдип, эске колхоз-тардан чыдып калган.

Тудуг материалынын сөөртүлгези үстү-руге чедип турда, алаа күштерин не-жириниң улуу, чамдык колхозтарын ууртукчуларын тудуг бригадаларында бар күштерин эвөөдөп турар. Ылаң-гы Ворошилов аттыг колхоз тудуг бри-гадасында амжалдап турар кичиригизе са-нын чүгө 15 кижи кылып кырыган, «Ленин олуу» колхоз 49 кылып эвөөдө-көн. Колхозтарда 793 ажыг ашма-лаан чүгө 156 аш, 10 автоприцептерин 6-ы, 7 пилорамазын чүгө 2-ин амжалдап турар.

С. АРАПАН.

кан болза-даа, тодаргай харын ап шыда-ваан. «Большевик» колхозтун почта да-жыкчыларын Оутр болгон Эртине олар районунуң харылаа контаразын почта-нын көчүгү харысаалга чок хүдзеп ап турар. Олар почтанын хүдзеп ап тура ча-мычларын санын бугаар санап ал-байн турар болгон чамыкка ээркек чо-гун чөртүр чүдүдөр хөй улаа көзүлгөн.

Чончуг чыгышын солун-сөткүлүн чөртүр «И-шадна» эскеринге четче чедир-бес, харын-лаа хөй-хөй солуннарын шүүт-кө чөк чидирип турар чоруктарынын чы-лааганлар дээр тып кеччег алган, солун таралымын экижидер шыгыш кетти-шип турар.

Иркутск областын Гудун району-нуң Парик Коммуназы аттыг колхозун Илья Кондратьев Кирен-ко 25 чыл иштиге уугурун турар. Артель областа уруг ажы-агый. Эрткен чылын колхозчулар бүгү та-рылга шөлүгүг тектар бүрүзүлгө ортума-биле 15,8 центнер тарвазы алган. Күрүңге планда ажыг 384 тонна кызылтысты кескү ашма-лаа. Бир инкенин ортума-биле 1,980 килограмм сүтү саап алган. Ам колхозчулар чыкы тарылгага белеткенип туралар. 3 муң гектар черин харын кызындырган, 600 тонна органиктиг удобрениктерин шаддерге төккөн, 9 муң ажыг то-на урукта шүүт белен.

Чурукта: колхозта үренин арыг-лаашкыны. Мурнуу талазында — колхоз даргазы Социалист Күш-ажылын Маздыры И. К. Киренко (он талазында) деңизлекчи П. М. Никитенко-биле чугаалажып тур.

Фото Э. Брюханкинуу.

Зоотехник Надя Юдина

Надежда Юдина 1954 чылда Ярослав областа колхоз-агыл техникумун чедипкенин доослап. Тывага амжалдаар деп шийтирилген алган. Эң-не чокко демир орук станциязында безин 400 ажыг километр мрак, ол аразында чүгө авто-машина-биле чөртүр деп үстүгү чуга-газын ыңылаа-лаа, хамык уугу чер-ини ыраанда эвес, а мал ажылыг обла-стын чонунуң ортуңча амжалдаары со-лун болгон деп Юдина бодан алган.

Тавышам Тывага келген, Барыш-Хемчик районунуң Ворошилов аттыг колхоз-та амжалдаар-биле барган. Чаз амжалдап эгелзэн зоотехникке баштайгы күндө-не бергенде таваржык эгелзеп Сөс билбесин, ашма чөртүп шыдавамы малчынар-биле харылажырына шы-тышпап турган. Анык специалист бер-генерин чүткүдүт шыдажып эртпип, ажылында чөртүгү мергеп, колхозчу-ларын кык зоотехникке апарган.

Ирина мрак-лаа, чокко-да оларда малчыларга болуңуң тургузуп алган график планын бугаар барып турар. Чугула херек апарганда малчынары калжа-лаа чөдө бээр. Ол чоралып, мал-чынарыга бөдөөлөрүн кылып бээр.

Ол бо чылын малчынарга «Чаш бы-зааларын нежинден чырып саары», «Мал-дын дууу тастай бергенде калдыг кес-чегер алыры» дээр онза-даа эске солун чүдүлгө тавыштырган.

Зоотехникти малчынар-биле ханы харылажып амжалдаарын түнелдиге колхозта малдын продуктуу урунуу чылдарын беден. Малчынын чаш толу бүртүр-биле ажаап алган. Чүгө бо чылын төрөн 120 хойларын хураганна-рын чидирг чокко ажаап алган.

И. НЕЛИН-СЕНГИ.

Колхозтун хову турлаанда

Эрзин районунуң «Ызыл сымдык» колхозунуң тараачылары чыкы хову ажы-лыга белеткелдине организастыг чөртүп турар. Колхоз төвүнде 72 километр мрак Артыштыг деп чөдө эрткен чылын айдан-тарын шаддерин бо чылын тарымына мында хову турлаан белеткен эгелзэн.

Артыштыг нити чуртталга бажы-нында анык алаа тараа салады болгон эске-даа тудугларын кылып эгелей бер-ген. Тудугта херезгээр 1400 ажыг чуау-лар белеткелдине. Колхозтун хову бри-гадасында Артыштыг 31 кижи амжалдап турар.

Амгы үеде көдө ажы-агыйнын маши-на чөдөсө, дериг херекселерин Артыштыг турлаанче сөөртүп чидирп турар. Бо хүн-нерде тараа культуларынын 120 цент-нерин турлаада апарган. И. ОДУП.

Ак-сеткилдиг бараан болушун

Сут-Хал районунуң Бора-Тайгада Олар Бажыңнарын эргелекчилээр мага-дын эрткен чылын бараан саарылга-нын планын 116 хуу, а белеткелдер пла-нын 125 хуу күсүткөн. Ол болза, совет сандыгын культуразы дээр деңиздин түнелин, оң амжалдакчы кичиригизе чөм мурунуга ак-сеткилдиг бараан болуп хү-дзегенин күсүткенин болуп.

Бо чылын эш Калыккан база-ла бедн-е өртүгүлгө амжалдап турар. Январда саарылга планын 122 хуу, а феврал-дын беш хонук бургутуру күсүткөн. Эш Калыккан бо чылын бараан са-рылганын планын Октябрьдин 40 чыл оюн таварыштыр күсүлгөдүн хүдзеген. Оң ошү боттут амжал-херектен таарыш-көс.

Ие-чаштын дугайында сагыш салыышкынын күштөлдирер

Хөй уругларын болгон бот нелерге тышсып турар күрүне дуаламчы болза ие-чаштын камгалаар дугайында партия-нын болгон чыгыштыг ашма салыш-кынын илэрешкенин болуп. Бо дуалам-чынын тышсырын херезе база хөй уруг-ларын илерин чазактын шанаалдарына чөгүрү үнелде илередип килер амжал Барыш-Хемчик районда сөөгү үеде элзеп экижээр.

3-тен хөй уругларын 381 нелерге 1956 чылда 134950 рубльдин бир ула бээр дуаламчынын тышсып. Ол нелерин элзединде 12-ти огутта 2500 рубльдин дуаламчынын алган М. Көк (Ворошилов аттыг колхозта), 11-ти огутта — 2500 рубльдин дуаламчынын алган О. Барыш-кө («Совет Тынышын 5 чылы» колхозта), 8—9-ку ийис уругларынга — 3 муң рубльдин дуаламчынын алган О. Биче («Большевик» колхозта), 6—7-ти ийис уругларынга — 2250 рубльдин дуалам-чынын алган С. Шова («Ызыл тараачын» колхозта) болгон 9-ку уругуна — 1750 рубльдин дуаламчынын алган Н. Оштек-кис (Ызыл-Мажалык) олар бар.

Бо нелер алган дуаламчынын чөп ашма-лап, иди-хепти, демир орунаарын, дээрларын машиналарын болгон эске-лаа бажың херезелерин салып ап туралар.

1956 чылда «Малыр ие» деп чуртталга атты районда 4 нелерге, а 1957 чылда 5 нелерге тышсып, 120 ажыг нелер «Пенин алдары» орденин болгон «Пенин мо-длин» бүгү чөдөдөр-биле шанаат-каныр. Хөй уруглар болгон бот 1277 нелер күрүне дуаламчынын ай санында ап туралар. Ол нелерге эрткен чылын 1 миллион 208 муң 500 ажыг рубль түнүт дуаламчынын тышсып. Бо түнү дуалам-чы ап турар иштерге хуваап бодарга бир килезе-ле ортума-биле 940 ажыг рубль ошалаанч турар.

Ай санында-ла шалың төлөвир-биле бир дөмө күрүне дуаламчынын ап турар нелер дыка хөй. Чижээ, Э. Аваннама («Ленин олуу» колхозта) 11—12-ти уруг-ларынга 300 рубль, М. Диряч («Ызыл тараачын» колхозта) 330 рубль, Хаа-Алай (Ызыл-Мажалык суурда) 275 рубль дөмөмал ап туралар.

Нелерге дуаламчы тышсып амжалы Эрзи-Барлык көдө Совет (даргазы Нор-бу-Самбуу), Алагаты көдө Совет (даргазы Шовон) эки тургускалар. Ол Советтерин

деңиздеринде нелер дуаламчы ашма-зын чөгүрү үнелде үзүткөч чокко ап ту-ралар.

Ындыг болза-даа Аксы-Барлык көдө Советтин даргазы Седен, Шикпөр көдө Советтин даргазы турган Седен олар нелерге тышсып дуаламчы ашмаын чөгүрү үнелде бербейн, ай-айы-биле шыгжап турган фактылар бар. Ордөн, медаль-биле шанаан нелерин чөгүрү үнелде илередип амжал ол Советтерде база багай чөртүп турар.

Бо чутуна амжалы уугурун хуламетип районунуң социал-хандырыг кылдырып амжалды уугу чөдөстөр бар. Эрткен чылдың дургунда килдистиг даргазына ийи кижи, бухгалтерине үш кижи халаш-канынын түнелдиге нелерин даям бү-рүткелдери бугулар чүдүлгө турган. Кы-зыл-Мажалык суурда 40 ажыг нелерин бүрүткелдери катат тодаргайлаар уш-тура килдиг таваржып турган. Нелерин не-гелде-хондуларын ылангыя бухгалтер Даржаанын адресинге массалык-биле ки-рип келген.

Уругларын культуруг кижилер со-рукта-биле оларын нелеринге тышсып турар дуаламчынын чыкы ала-нелерин талазында чөп ажылажып турарын ай-тыры чугула. Чижээ, «Ызыл тараачын» колхозта малчин С. Оолсарыг 7-ти уругу-на бир ула бээр дуаламчынын алган, ош-биле аргалап чоралып, 600 ажыг рубльдин чидирген. Хандыг көдө Совет-те С. Капал 1250 ажыг рубльдин харугада алган, уругларын дуаламчы чүдү-лаа са-дып бербез.

Нелер-биле амжал Хандыг көдө Со-ветте багай тургустунган. Чижээ, кайы-лаа уругларын турган не О. Дажы-Сере-биле уруглар аламы Салтаа олар хамма-ты байланын бажыңнарын ийи аныг кы-дыр бүртүлгөп турда-ла, ол кыла Совет оларга дуаламчынын чыгыс чөкко ботта-дыр районунуң социал-хандырыгга кылдырып болгон көдө Советтерин чугула соругазы болуп.

А. САЯНОВ.

Колхозчуларнын надын камгалаар

Коммунист партия болгон Совет чаз-да амжал чоннарын надын камгалаар дугайында уугу сагыш салышкынын са-лып турар. Бистип чуртувуста медицина дуаламчынын халас болгон бүтүгө чедип-тур. Чурттуг эң ырак черлеринде меди-на пункттары бар. Фабрикаларда болгон заводтарда, колхозтарда болгон совхоз-тарда чонун аарып чөртүп бодурумачы-ке улаган хемчеглерин шыгыш система-зын ботандырып турар.

Ыңчал-лаа чамдык уугутукчуларын боттарына хамарышкан кижилерин ка-дын дээр хамарышканын мердеп бил-бейн турары хонумачыг. Чижээ, Кызыл районунуң «Тилелге» колхозунуң төвүн-ден кал-ла километр чөдө мал ажы-лынын фермаларында арыг-шеверге уугу ч-рүстөр сөөдүн. Фермаларда малдын чаш-тагы азыраарына таарымчалыг оран-сүтүр чөк болганында чаш бызаалар бол-ган хураганнар чуртталга бажыңнарында кижилер-биле калы туруп турар. Фер-маларда амжалдап турар колхозчуларда ка-дыг-лаа тускай хөп чок. Он туржук аарыг малды калышкыларын ферма-зында амжалдап турар кижилерин баш уугу алып хемчеглер болгон хыналда чокко ажыга килерген. Ол чорук колхозта меди-цина пунктунуң багай ажылынын ду-гайын база чугаалап турар. Чуртталга бажыңнарында саван, чунар-демир чөк бол-гон хынал. «Тилелге» колхозтун сууру-нүг ботунда бегин чунар-бажың амжал-дайн турар болгонда фермаларга бо ду-гайында чугаалаа-лаа херез чок. Шак мынын чорук халлавырыг аарыларын тыныштыгында болгон негелдеринге бүтү байлаларын тургузуп турар.

Малдарын кижилерге халдап болуп ян-зы-бүрү халлавырыг аарыглар чөк эвес. Колхоз даргазы эш В. Чулуун-биле бес-далажыга, тускай хепти тызар дугайын-да айттыгын баштаар чөдө тургустан болгон чокку теле колхозчулар тускай хөп-биле хандыртынар, а мал фермалары-на

га чуртталга бажыңнарын бо чылын туду-рын төлөдөп чөдө деп тайылаарып турар. Ыңчал-лаа ол күсүткенин бо ми-чаш? Колхозтун даргазында амжалдаар-нын надын камгалаар дугайында чөгүрү сагыш салышкынын чөк шинчи көст

